

Vergaderjaar 2022–2023

33 845

Interparlementair Koninkrijksoverleg

AO/ Nr. 52

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 september 2023

De vaste commissies voor Koninkrijksrelaties van de Eerste en de Tweede Kamer hebben mij op 8 juni 2023 verzocht om, namens het kabinet, de beide Kamers te voorzien van een reactie op de afsprakenlijst van het Interparlementair Koninkrijksoverleg (IPKO) dat plaatvond van 1 tot en met 5 juni 2023 in Den Haag (Kamerstuk 33 845, nr. 51). Hierbij stuur ik u de kabinetsreactie toe.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A.C. van Huffelen

Kabinetsreactie op de afsprakenlijst IPKO juni 2023

Opnieuw heb ik met waardering kennisgenomen van de ontmoeting waarbij de parlementen van onze landen binnen het Koninkrijk samenkwamen en het gesprek en de discussie voeren over onderwerpen die voor het hele Koninkrijk belangrijk zijn. In mijn rol van Staatssecretaris blijf ik mij ook de komende maanden vanzelfsprekend volop inzetten voor het dossier en de vele uitdagingen waar we gezamenlijk voor staan. Zo zal ik onder andere dit najaar nog naar Caribisch Nederland reizen om te komen tot de ondertekening van de bestuurlijke afspraken die we met elkaar aan het maken zijn. Ook voor de landen blijven we hard aan het werk om in gezamenlijkheid stappen te blijven zetten.

Gegevensbescherming

Het IPKO heeft verzocht om nadere uitleg omtrent de noodzaak van een consensusrijkswet. Een rijkswet biedt de meest efficiënte en effectieve route om de bescherming van persoonsgegevens daadwerkelijk te harmoniseren, een conclusie die gesteund wordt door de bevindingen van verschillende interlandelijke werkgroepen die zich sinds de inwerking-treding van de AVG hebben gebogen over dit vraagstuk. Een gezamenlijke aanpak is efficiënter dan aparte regelingen per land. Omdat alle landen hetzelfde nastreven en harmonisatie het doel is, zou één wet de huidige uiteenlopende (en verouderde) privacyregels kunnen vervangen. Bovendien biedt dit de mogelijkheid om een gemeenschappelijke toezichthouder in te stellen. Dit verkleint het risico dat er verschillende vormen van toezicht ontstaan, garandeert meer rechtseenheid en wellicht ook meer onafhankelijkheid van de toezichthouder, dit nog los van de kostenvoordelen. Een dergelijke Rijkswet verandert overigens niets aan de bevoegdheid en verantwoordelijkheid van de landen voor hun rechts-handhaving en daarmee samenhangend gezag over de diensten en het Openbaar Ministerie. Ook de zeggenschap over de gegevens van die diensten blijft volledig een landsaangelegenheid. Overigens zijn er extra middelen beschikbaar gesteld om databeveiliging te bewerkstelligen.

Nationaal Slavernijmuseum

Tijdens het IPKO is een presentatie verzorgd over de totstandkoming van het nationaal slavernijmuseum, door Peggy Brandon en John Leerdam, kwartiermakers van het museum. Aan de ontwikkeling van dit museum wordt al sinds 2017 gewerkt, in opdracht van de gemeente Amsterdam. Het Rijk is sinds 2019 betrokken bij de totstandkoming en financiering van dit museum.

Hoewel het een Amsterdams initiatief betreft, vindt het kabinet het belangrijk dat het nationaal Slavernijmuseum een Koninkrijksbreed museum zal worden, dat het verhaal van het hele koninkrijk vertelt en ook met mensen en organisaties in het hele koninkrijk samenwerkt. Daarbij is van belang te vermelden dat de bijdrage aan het museum uit de cultuur-begroting van het Ministerie van OCW komt. Deze middelen komen dus niet ten laste van het fonds van € 200 miljoen, dat is aangekondigd bij de excuses van de Nederlandse regering voor het slavernijverleden.

Tegelijkertijd heeft het kabinet op alle zes de eilanden de toezegging gedaan dat het slavernijmuseum er een lokale weerslag krijgt. Het realiseren van deze lokale weerslag van het museum in het Caribisch gebied in de vorm van museale voorzieningen, erfgoed en archieven zal parallel daaraan worden georganiseerd onder verantwoordelijkheid van het kabinet. In de komende periode gaat het kabinet verder in gesprek met de eilanden over de vormgeving van dit traject. Juist omdat we zoveel

mogelijk willen voldoen aan de behoeften vanuit het Caribisch gebied en deze niet ondergeschikt te maken aan het museum in Europees Nederland.

Doorwerking en verwerking koloniale en slavernijverleden: «de invulling van de ruimte achter de komma»

Na de excuses van de Nederlandse regering zet het kabinet zich onder andere met het pakket van 200 mln. in voor het vergroten van kennis en bewustwording, erkenning en herdenken, en doorwerking en verwerking van het slavernijverleden. Sinds december hebben per eiland zowel digitale als fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden met vertegenwoordigers van overheden, maatschappelijke organisaties en nazaten op Aruba, Curaçao, Bonaire, Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba. Het is van groot belang dat de eilanden de regie hebben op de opvolging van de excuses. De uitvoering van de toezeggingen en het tot stand komen van een standpunt kent per eiland namelijk een eigen vorm en tempo. Tegelijkertijd worden waar mogelijk en gewenst overkoepelende vraagstukken in gezamenlijkheid opgepakt.

Op 23 juni jl. heeft het kabinet een voortgangsbrief met beide Kamers gedeeld over de opvolging van de excuses voor het slavernijverleden.¹ Daarin is het kabinet ook uitgebreid ingegaan op de stand van zaken voor de Caribische landen en werd aangekondigd dat Tula op 3 oktober 2023 zal worden gerehabiliteerd. Deze voortgangsbrief heb ik daarna, inclusief vertalingen in het Papiamentu, Papiamentu en Engels, met de voorzitters van de Staten en minister-presidenten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten, alsook de eilandsraden en bestuurscolleges van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, gedeeld.²

Koninkrijksconferentie

Er wordt door de vier landen samengewerkt aan het organiseren van een Koninkrijksconferentie, waarbij wordt ingezet op een Koninkrijksconferentie in het eerste kwartaal van 2024. Voor de gehele organisatie wordt er een commissie genaamd «commissie Koninkrijksconferentie» in het leven geroepen. Deze commissie zet ondertussen de eerste stappen voor de inhoudelijke invulling van de conferentie. Op korte termijn zal de commissie komen met een voorstel voor een definitieve datum voor de conferentie en zal deze datum in gezamenlijk overleg worden vastgesteld.

Klimaat

Er is zowel bij het kabinet als het Openbaar Lichaam Bonaire draagvlak voor instelling van een klimaattafel, waarbij het kabinet een faciliterende rol zal vervullen. Deze klimaattafel opereert onder de verantwoordelijkheid van het Openbaar Lichaam Bonaire en in overeenstemming met het kabinet, en zal worden geleid door een nader te benoemen onafhankelijk voorzitter. Door het proces van deze klimaattafel aan te gaan, willen het kabinet en het Openbaar Lichaam Bonaire faciliteren dat er een lange termijn klimaatvisie voor Bonaire wordt opgesteld.

Eén van de conclusies van het rapport van dhr. Nijpels is dat het onwaarschijnlijk is dat deze klimaattafel haar omvangrijke taak zal vervullen als er niet aan enkele randvoorwaarden wordt voldaan. Het kabinet bezint zich momenteel op een volwaardige kabinetsreactie op het rapport, waarin deze randvoorwaarden uitgewerkt worden. Hier zal onder andere worden

¹ Kamerstuk 36 284, nr. 34

² Voortgangsbrieven aan de eilanden excuses slavernijverleden | Publicatie | Rijksoverheid.nl.

ingegaan op de invulling van het voorzitterschap van de klimaattafel en op de capaciteit en overige ondersteuning die nodig is om deze klimaattafel en de daaruit voortvloeiende plannen tot een succes te maken. Deze kabinetsreactie komt na de zomer en hierover vindt nauw overleg plaats met het Openbaar Lichaam Bonaire.

De komende tijd worden door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat ook gesprekken gevoerd met de besturen van Saba en Sint Eustatius om te inventariseren of een vergelijkbaar concept van een klimaattafel ook voor hen wenselijk is. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in de kabinetsreactie.

Daarnaast vind ik het erg goed om te zien dat de leden van het IPKO een werkbezoek hebben gebracht aan the Green Village van de Technische Universiteit Delft, een fieldlab voor duurzame innovatie in de stedelijke omgeving. Innovatieve onderzoeken als het project Island(er)s at the Helm op Sint Maarten en het project Sealink op Curaçao zijn van cruciale waarde in het grote vraagstuk rondom klimaat.

Onderwijs

BSN

De ministerraad heeft op 24 maart jl. ingestemd met het wijzigen van het Besluit basisregistratie personen, zodat Caribische studenten bij aanvraag van studiefinanciering via DUO direct een BSN kunnen krijgen. Na de inwerkingtreding van het Besluit is er tijd nodig om de systemen van DUO aan te passen. Gezien de complexiteit hiervan is het voor Caribische studenten die in studiejaar 2024–2025 starten met de studie in Nederland mogelijk om bij aanvang van hun studie een BSN te ontvangen.

Verzekering

Ingezetenen van Nederland zijn verzekerd voor de volksverzekeringen (AOW, Anw, Wlz en AKW) waaronder de verplichte zorgverzekering. Ingezetene is degene die in Nederland woont. Een persoon wordt geacht in Nederland te wonen als tussen hem en Nederland een duurzame band van persoonlijke aard bestaat. Of sprake is van een dergelijke band moet worden beoordeeld aan de hand van alle in aanmerking komende feiten en omstandigheden. Op basis van omvangrijke jurisprudentie is een richtinggevend beoordelingskader tot stand gekomen. De reden en duur van het verblijf in Nederland zijn enkele elementen in een omvangrijke toets. Betrokkenen die niet zeker zijn of zij als ingezetene van Nederland kunnen worden aangemerkt, kunnen bij de SVB een verzoek indienen.

Draagkrachtmeting

Om in het kader van de draagkrachtmeting een dergelijke gegevensuitwisseling mogelijk te maken zijn er meerdere randvoorwaarden. Zo moet er een grondslag in de Europees Nederlandse wetgeving zijn, zodat DUO de gegevens mag ontvangen en verwerken. Deze is reeds aanwezig in de Wet Studiefinanciering 2000. Ook is een veilige manier om de gegevens conform de eisen van de AVG uit te wisselen nodig. Hiervoor wordt gewerkt aan consensus Rijkswetgeving.

Daarnaast moet er nog een grondslag in de wetgeving in Aruba, Curaçao en Sint-Maarten zijn om de gegevens te mogen verstrekken. De wetgeving van de drie eilanden bevat op dit moment geen grondslag om gegevens te mogen verstrekken aan DUO. Daarom wordt er op dit moment door de

landen gekeken naar de mogelijkheid om een dergelijke grondslag te creëren.

Ombudsman Aruba

Hoewel de Ombudsman op Aruba reeds in september 2020 is ingesteld via een Landsverordening, is de verankering van de Ombudsman in de Staatsregeling vervolgens niet door het parlement gekomen. Met de Ombudsman ben ik van mening dat een instituut als de Ombudsman waar burgers terecht kunnen met vragen of klachten over hun overheid, van groot belang is. Wellicht kan het IPKO bij een volgende bijeenkomst inventariseren waar voor de Staten van Aruba momenteel nog de knelpunten zitten in het proces tot verankering van de Ombudsman in de Staatsregeling.